

BELGICKÉ MODROBÍLÉ

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene belgické modrobílé

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod číslo 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Historie a základní charakteristika plemene

První zmínky o modře zbarveném skotu sahají do 19. století do oblasti řek Meuse a Escaut. Plemeno vznikalo především za pomoci tehdy velmi populárního plemene shorthorn, později se také křížilo s plemenem charolais. Okolo roku 1880 se začalo s první šlechtitelskou prací. V praxi se ovšem toto šlechtění omezovalo pouze na výběr nejlepších jedinců dle znaků zevnějšku. Tato situace trvala až do roku 1914, kdy byla veškerá další práce přerušena válkou. Po válce byl trend šlechtění zaměřen na kombinovanou užitkovost s vyrovnanou masnou a mléčnou produkcí, která byla dána oficiálně schváleným chovným cílem.

Hlavní obrat ve směru dalšího šlechtění nastal v letech 1950 – 1960, a to především na základě změny ekonomických podmínek a požadavků trhu, který začal upřednostňovat křehké a libové maso vhodné pro rychlé kuchyňské úpravy. V tomto období se tak nejprve u býků a poté také u krav začínají selektovat jedinci dle osvalení. Další zlom nastal v období let 1960 – 1970, kdy se šlechtění plnou měrou soustředilo na výraznou masnou užitkovost. Výsledkem šlechtitelské práce je tak 80 – 85 % zastoupení zvířat s tzv. dvojitou zmasilostí bederního a hýžd'ového svalstva (double muscling). Pouze malé procento z celé populace jsou zvířata kombinovaného užitkového typu.

2. Světové trendy a směry šlechtění

Plemeno belgické modrobílé patří pro vynikající vlastnosti masné užitkovosti celosvětově k nejvíce využívaným plemenům v užitkovém křížení. Hypertrofie osvalení má za následek vysokou frekvenci obtížných porodů. Na některých farmách se až 100 % telat rodí pomocí císařského řezu. Cena masného telete je taková, že chovatelé neriskují při porodech matek a automaticky provádí císařský řez. Hlavními přednostmi plemene je především mimořádně vyvinuté osvalení a tím daná vysoká jatečná výtěžnost (u čistokrevných jedinců dosahuje výtěžnost 67 – 75 %), nejvyšší podíl masa 1. jakosti ze všech masných plemen, naopak velmi nízký podíl tuku a kostí v jatečném trupu, tělesný rámec, ranost, efektivní využívání krmiva, velmi dobrá ovladatelnost a dobré mateřské vlastnosti.

Směry šlechtění a hlavní priority chovu jsou rozdílné v jednotlivých zemích. Šlechtitelská práce je podmíněna především ekonomickými podmínkami jednotlivých zemí. Např. v zemi původu – Belgii - jsou nastaveny tak, že hlavním ekonomickým ukazatelem je osvalení zvířat, za které jsou belgičtí řezníci ochotni zaplatit mnohem vyšší peníze než za jiná masná plemena. Naopak, trendy v ostatních zemích jsou částečně odlišné a hlavní selekční tlak je směřován na snadnost porodů, větší rámec a zcela bezproblémové končetiny při zachování nadprůměrného

osvalení. Osvalení zvířat (a na to navazující nutnost systematického telení pomocí císařského řezu) není hlavním předmětem šlechtitelské práce v žádné zemi. Lze proto předpokládat, že se populace budou stále více diferencovat na „belgickou“ a na „ostatní“. V rámci zachování variability plemene je to však žádoucí. Jedná se o geneticky založené rohaté plemeno, ale celosvětově se začíná šlechtění zaměřovat i na produkci bezrohých zvířat. Vedle klasického zbarvení, podle kterého bylo plemeno pojmenováno, se v populaci vyskytují také červená (červenostakatá) zvířata, která byla dlouhá desetiletí zcela na pokraji chovatelského zájmu. Trendy se ale mění a poptávka po červeně zbarvených býcích stoupá a tak se pomalu začíná prosazovat i tato varianta.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

3. Vývoj stavů v ČR

Početní stavy čistokrevných zvířat jsou v porovnání s některými jinými masnými plemeny na nižší úrovni. Je to dáno tím, že chov plemene belgické modrobílé vyžaduje zvládnutí speciálního managementu, který je v mnohém odlišný od tradičního způsobu chovu skotu bez tržní produkce mléka. Mezi specifické požadavky patří především systematické telení pomocí císařského řezu a vyšší požadavky na výživu. Cesta k rozšíření šlechtitelské základny, a tím ke zvětšení chované populace kvalitních plemenných zvířat, je směřována na využívání embryotranferu a rovněž na použití nejkvalitnějších otců býků ze světových populací tak, abychom byli v budoucnu schopni pokrýt poptávku po býcích do užitkového křížení především z domácí produkce.

Z hlediska kvality další šlechtitelské práce je však nezbytné udržovat stále napojení naší populace na výchozí populaci, neboť jen tak je umožněno díky široké selekční základně, dosahovat progres v dalším vývoji plemene. Tento záměr vychází z celosvětových zkušeností, kdy v čistokrevné formě jsou zvířata chována ve velké míře pouze v zemi původu (populace v Belgii čítá kolem 1,5 mil. zvířat, což představuje 45 % skotu chovaného v celé Belgii) a ve Velké Británii. V ostatních zemích se čistokrevné chovy omezují na několik šlechtitelských jednotek s výhradní orientací na produkci plemenného materiálu (převážně pak býků pro užitkové křížení), nikoliv však pro komerční masnou produkci. Ta je zajišťována z chovů zabývajících se užitkovým křížením (ať už s dojnými nebo jinými masnými plemeny) s využíváním býků vyprodukovaných v domácích podmínkách.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Nejcharakterističtější znakem v chovu plemene belgického modrobílého (zkr. BM, v rámci KUMP a ústřední evidence B) je jeho nadprůměrné osvalení. Dvojitě osvalení (double muscling) je však v populaci homozygotně fixováno - osvalení proto není hlavním cílem šlechtitelské práce. Hlavním cílem současného šlechtění zůstává snaha o rozvoj a dále vytvoření populace zvířat moderního typu masného skotu, kombinujícího v sobě vynikající masnou užitkovost, při zachování dobré adaptability na přírodní prostředí, dobrých mateřských vlastností a vysoké pastevní schopnosti. Dosažení potřebné rentability chovu předpokládá kromě osvalení i dostatečný rámec, dobré utváření zevnějšku ve vztahu ke standardu plemene (především bezproblémové končetiny), pravidelnou plodnost, vysokou natalitu a minimální podíl genetických defektů. Rentabilita chovu je rovněž podmíněna zvládnutím specifického managementu spojeného s chovem tohoto plemene.

S ohledem na předpokládané rozšíření chovatelské základny v ČR a s využitím výsledků českých plemenných hodnot je cílem šlechtění soběstačnost v produkci plemenných býků

zlepšujících růstové schopnosti potomstva (tj. býků vhodných pro užitkové křížení se záměrem zvýšit masnou užitkovost potomstva). Následně lze počítat také s využíváním býků - zlepšovatelů mateřských vlastností potomstva z domácího šlechtění. Využití synů těchto býků bude omezeno především pro čistokrevné chovy. Nepředpokládá se však výraznější rozšíření čistokrevných chovů, a proto počet těchto býků bude podstatně nižší s tím, že pro tyto účely budou i nadále v převážné většině využíváni inseminační býci z výchozí populace plemene belgické modrobílé.

4.2. Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemenici. Objektívním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat – je reálné dosažení 95 % živě narozených telat na sto krav základního stáda, 90 % odchovaných
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) – posuzovat pouze v křížení s ohledem na specifické využití plemene (min. 95 %)
- věk při 1. otelení – cílem šlechtění je dosáhnout průměrný věk při prvním otelení max. 36 měsíců
- průměrné mezidobí – 360 až 400 dnů s přihlédnutím na fakt, že březost krav plemene belgické modrobílé je v průměru o 2 – 3 dny kratší a s ohledem na dosahovanou natalitu je cílem dosažení pravidelného telení tak, aby kráva dala každý rok tele. U plemenic pravidelně využívaných a doložených jako dárkyně embryí se mezidobí nesleduje. Pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemenice.

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě – dle počtu březích plemenic v závislosti na délce přípouštěcího období (s ohledem na specifické využití plemene hodnotit jen u kříženců dle výsledků KUMP)
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození – na základě výsledků kříženců v KUMP

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění belgického plemene a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- a) **hodnocení růstové schopnosti telat** – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku
- b) **hodnocení růstové schopnosti krav a býků** – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle
- c) **výkrmová schopnost a jatečné výsledky** – využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROPSkého systému a evidence v rámci ústřední evidence. U čistokrevných zvířat v rámci systému hodnocení SEUROPS je cílem dosáhnout zařazení do tříd S, E a E, U u jatečných trupů kříženců, při vysoké jatečné výtěžnosti s nízkým podílem tuku a kostí.

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku je prováděno inspektory ČSCHMS podle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Hlavním selekčním kritériem při posuzování exteriéru u belgického modrobílého skotu budou znaky plemene vymezené plemenným standardem. Při vlastním hodnocení bude zvláště silný důraz kladen především na parametry tělesného rámce, tělesné stavby, užitkového typu a osvalení. Hodnocení exteriéru je nutno posuzovat s ohledem na věk; zvláštní zřetel je kladen na defekty tělesné stavby, končetin, ústní dutiny a ostatní deformace. Zjištěné výsledky jsou podkladem pro výpočet plemenných hodnot.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku)

Telata – ve věku 171 – 290 dní

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tři a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Plemeno belgické modrobílé patří mezi masná plemena, která se telí maximálně ve třech letech. Je malého tělesného rámce s harmonickou stavbou těla. Jemná a pevná kostra tvoří podklad k výraznému dvojitému osvalení i šířkovým a hloubkovým rozměrům trupu. Plemeno je původně rohaté, i když se dle současného světového trendu, obdobně jako u jiných plemen, zvyšuje počet bezrohých jedinců. Geneticky bezrohá zvířata jsou označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“. Je-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověřuje se bezrohost testováním. Testovaná zvířata mají za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Zbarvení vyskytují se 4 typy:

bílé (plášt'ově bílé)

modré (modrostrakaté) – šedomodré, různé odstíny modré a šedé barvy

černé (černostrakaté)

červené (červenostakaté)

Sliznice	narůžovělá, skvrny na mulci nejsou závadou
Hlava	ušlechtilého výrazu, dobře tvarovaná, přiměřeně široká s plochým čelem; u samců hlava větší, robustnější větší a kratší než u krav
Roh	krátké horizontální rohy s možností pigmentace, rovné u býků, u krav mírně zakroucené směrem k hlavě, možná je i bezrohá varianta
Krk	středně dlouhý, dobře osvalený, silný a rovný u krav, konvexní a zaoblený u býků
Kohoutek	široký a přiměřeně osvalený, v přímé linii s krkem a pávní
Hřbet a bedra	hřbet rovný, široký a dobře osvalený, konvexní páteřní rýha v krajině křížové, která pokračuje k zadním částem beder (dvojitě osvalení)
Hrudník	kulatá dobře osvalená žebra, hrudník směrem k ramenní krajině výrazně osvalený, především u samců
Kůže	jemná, měkká a pružná kůže
Zád'	dlouhá, široká a silně skloněná, především u býků velmi výrazně osvalená, zakrývající kyčle
Ocas	správně nasazený ve vztahu ke kostře, zřetelně vystupující
Končetiny	korektní postoj, široce rozestavené, suché a ohebné klouby, zdravá a pevná paznehtní rohovina
Kostra	pevná a jemná
Temperament	velmi klidný až flegmatický, dobrá ovladatelnost zvířat

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- genetické deformace – zvláště nepravidelný chrup, defekty ústní dutiny, kostry, končetin apod.
- příliš malý rámec, mělký hrudník a vyplecená lopatka
- hrubá kostra
- málo paznehtní hmoty a mezipaznehtní výrůstky
- další genetické vady

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm) ve věku 365 dnů
	210 dnů	365 dnů	
Býčci	305	490	123
Jalovičky	285	375	119
Kategorie - věk			
Hmotnost (kg)		Výška v kříži (cm)	
Plemenice - 24 měsíců		480	130
Krávy - 60 měsíců		780	137
Plemenní býci - 36 měsíců		955	147

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Jako matky býků mohou být vybrány krávy a jalovice, které svou typologickou vyrovnaností a vysokou vlastní užitkovostí patří v rámci plemene mezi nejlepší. Matky býků jsou využívány především k produkci plemenných býků a embryí. Matky jsou vybírány z chovů zapojených do KUMP stupně „A“ Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Zapouštění matek býků probíhá cíleně, s využitím špičkových býků (vybraných otců býků z inseminace i přirozené plemenitby). Hlavními kritérii výběru jsou především vlastní výsledky v oblasti reprodukce, vlastní masné užitkovosti dané vlastní růstovou schopností a vlastní plemennou hodnotou pro tuto vlastnost a znaky exteriéru. Za matky plemenných býků budou vybírány pouze krávy zdravé, s odpovídající plodností, dobrými mateřskými vlastnostmi a se známým původem. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy belgického modrobílého plemene (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK. Plemenice využívané jako dárkyně embryí musí splňovat všechny podmínky stanovené výše, přičemž musí navíc být minimálně průměrné.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Otcové býků představují nejvyšší kvalitativní kategorii v rámci plemene. Výběr se provádí v souladu s cíli šlechtění plemene. Jako otcové býků jsou vybíráni býci z inseminace a z přirozené plemenitby. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášené Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídá podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připarování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov býků u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býčci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene

- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů plemene belgické modrobílé. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se postupuje dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje zejména:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročén

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektoři ČSCHMS, kteří jsou k této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterozního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu

- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene belgické modrobílé a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standardy) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 18. 6. 2020

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Belgické modrobílé

plemenný býk

plemenný býk

jalovice

jalovice

kráva s teletem

telata

RŮSTOVÉ PARAMETRY BELGICKÉ MODŘE

Standard výšky

býci ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		2,6
2	2,7	3,0
3	3,1	3,4
4	3,5	3,8
5	3,9	4,2
6	4,3	4,6
7	4,7	5,0
8	5,1	5,4
9	5,5	5,8
10	5,9	

Standard výšky - býci ve věku 21 až 50 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149	150	150	151	151	152	152	153	153	154	154	155	155
9	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149	150	150	151	151	152	152
8	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149	150	150	151	151
7	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149
6	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147
5	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145
4	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144
3	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142
2	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139

Standard výšky

jalovice ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		2,7
2	2,8	3,1
3	3,2	3,5
4	3,6	3,9
5	4,0	4,3
6	4,4	4,7
7	4,8	5,1
8	5,2	5,5
9	5,6	5,9
10	6,0	

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 21 až 40 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
10																				
	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139
9																				
	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136
8																				
	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134
7																				
	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133
6																				
	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131
5																				
	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129
4																				
	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128
3																				
	120	120	120	121	121	121	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126
2																				
	117	117	117	118	118	118	119	119	119	120	120	120	121	121	121	122	122	122	123	123

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 41 až 60 měsíců

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc
10																				
	139	140	140	140	140	141	141	141	141	142	143	143	143	144	144	144	144	145	145	145
9																				
	136	137	137	137	137	138	138	138	138	139	140	140	140	141	141	141	141	142	142	142
8																				
	135	136	136	136	136	137	137	137	137	138	138	138	138	139	139	139	139	140	140	140
7																				
	133	134	134	134	134	135	135	135	135	136	136	136	136	137	137	137	137	138	138	138
6																				
	131	132	132	132	132	133	133	133	133	134	134	134	134	135	135	135	135	136	136	136
5																				
	129	130	130	130	130	131	131	131	131	132	132	132	132	133	133	133	133	134	134	134
4																				
	128	129	129	129	129	130	130	130	130	131	130	130	130	131	131	131	131	132	132	132
3																				
	126	127	127	127	127	128	128	128	128	129	128	128	128	129	129	129	129	130	130	130
2																				
	123	124	124	124	124	125	125	125	125	126	125	125	125	126	126	126	126	127	127	127

Standard hmotnosti - býci ve věku 6 až 28 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
10	301	335	373	410	454	490	526	562	603	638	668	698	731	755	778	799	825	843	859	874	894	906	916
9	277	311	349	386	428	464	500	536	575	609	639	669	700	724	747	768	792	810	826	841	859	871	881
8	260	295	332	370	410	446	482	518	555	590	620	650	679	703	726	747	769	787	804	819	835	847	857
7	244	279	316	354	393	429	465	501	536	571	601	631	659	683	706	727	747	765	782	797	812	824	834
6	231	265	303	340	378	414	450	486	520	555	585	615	642	666	688	709	729	747	763	778	792	804	814
5	217	251	289	326	362	398	434	470	504	538	568	598	624	648	670	691	710	728	744	759	771	783	794
4	202	236	274	311	346	382	418	454	486	520	550	580	605	629	651	672	689	707	724	739	750	762	772
3	184	219	256	294	327	363	399	435	465	500	530	560	583	607	629	650	665	683	700	715	724	736	747
2	160	195	232	270	301	337	373	409	437	471	501	531	552	576	598	619	633	651	667	682	689	701	712

Standard hmotnosti - býci ve věku 29 až 50 měsíců

	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	926	943	953	963	973	989	999	1009	1019	1031	1036	1041	1046	1057	1062	1067	1072	1077	1082	1087	1092	1097
9	891	905	915	925	935	950	960	970	980	989	994	999	1004	1013	1018	1023	1028	1033	1038	1043	1048	1053
8	867	880	890	900	910	923	933	943	953	960	965	970	975	983	988	993	998	1003	1008	1013	1018	1023
7	844	855	865	875	885	897	907	917	927	933	938	943	948	954	959	964	969	974	979	984	989	994
6	824	834	844	854	864	874	884	894	904	909	914	919	924	929	934	939	944	949	954	959	964	969
5	804	813	823	833	843	851	861	871	881	885	890	895	900	904	909	914	919	924	929	934	939	944
4	782	789	799	809	819	827	837	847	857	859	864	869	874	877	882	887	892	897	902	907	912	917
3	757	763	773	783	793	798	808	818	828	829	834	839	844	845	850	855	860	865	870	875	880	885
2	722	725	735	745	755	759	769	779	789	787	792	797	802	801	806	811	816	821	826	831	836	841

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 6 až 33 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
10	292	314	338	359	377	392	404	427	436	444	451	459	466	474	481	502	509	517	524	532	539	547	554	562	569	589	597	604
9	270	292	316	337	355	370	382	401	410	417	425	432	440	447	455	471	478	486	493	501	508	516	523	531	538	554	562	569
8	255	277	301	322	340	355	367	383	392	399	407	414	422	429	437	450	457	465	472	480	487	495	502	510	517	530	538	545
7	241	263	287	308	326	341	353	366	375	382	390	397	405	412	420	430	437	445	452	460	467	475	482	490	497	507	515	522
6	228	250	274	295	313	328	340	351	360	367	375	382	390	397	405	412	420	427	435	442	450	457	465	472	480	487	495	502
5	215	237	261	282	300	315	327	335	344	352	359	367	374	382	389	394	402	409	417	424	432	439	447	454	462	467	474	482
4	202	224	248	269	287	302	314	319	328	336	343	351	358	366	373	375	383	390	398	405	413	420	428	435	443	445	453	460
3	186	208	232	253	271	286	298	300	309	317	324	332	339	347	354	353	361	368	376	383	391	398	406	413	421	420	427	435
2	164	186	210	231	249	264	276	274	283	290	298	305	313	320	328	322	330	337	345	352	360	367	375	382	390	385	392	400

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 34 až 61 měsíců

	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61 a víc
10	612	619	627	634	642	649	657	664	685	692	700	707	715	722	730	737	745	752	773	780	788	795	803	810	818	825	833	840
9	577	584	592	599	607	614	622	629	645	653	660	668	675	683	690	698	705	713	729	736	744	751	759	766	774	781	789	796
8	553	560	568	575	583	590	598	605	618	626	633	641	648	656	663	671	678	686	699	706	714	721	729	736	744	751	759	766
7	530	537	545	552	560	567	575	582	592	600	607	615	622	630	637	645	652	660	670	677	685	692	700	707	715	722	730	737
6	510	517	525	532	540	547	555	562	570	577	585	592	600	607	615	622	630	637	645	652	660	667	675	682	690	697	705	712
5	489	497	504	512	519	527	534	542	547	554	562	569	577	584	592	599	607	614	619	627	634	642	649	657	664	672	679	687
4	468	475	483	490	498	505	513	520	522	530	537	545	552	560	567	575	582	590	592	600	607	615	622	630	637	645	652	660
3	442	450	457	465	472	480	487	495	494	501	509	516	524	531	539	546	554	561	560	568	575	583	590	598	605	613	620	628
2	407	415	422	430	437	445	452	460	454	462	469	477	484	492	499	507	514	522	517	524	532	539	547	554	562	569	577	584